

bestemmen voor hervorming van den staatsgezondheidsdienst. De voorstellers meenen, na de ziekteverzekeringwet te hebben bestudeerd, dat hun ontwerp betere diensten zal bewijzen ter voorkoming van ziekten dan de gedwongen verzekering (*Med. Record*).

GENEESKUNDIGE VERKLARINGEN EN DE NIEUWE KOERS IN HET LEGER. — Van GERRIT JAN MULDER wordt verteld, dat hij op een vraag van Koningin SOPHIE naar zijn filosofie, heeft geantwoord: „mijn filosofie, mevrouw, kan wel op den achterkant van een receptpapiertje”. H. M. heeft daarop geen aanmerking gemaakt. Niet aldus een 20ste-eeuwsche majoor van het Nederlandsche leger. Een collega had een verklaring ten behoeve van een luitenant duidelijk met inkt op een receptpapiertje geschreven. Dat kreeg hij terug met de volgende nogal vrijmoedige opmerking in het prachtige Nederlandsch der militaire bureaux: „terug aan C. C. 4 Cie, met verzoek om het attest van den behandelenden geneesheer over te doen leggen geschreven op een behoorlijk stuk papier en niet op een receptpapiertje.

De majoor X.”.

Hier is toch, ondanks den „nieuwen koers”, nog wel wat blijven hangen van de oude verblinding der bevelvoerders in het leger ten opzichte van hun verhouding tot de groote maatschappij. Sommigen lijken trouwens dien koers met niet meer opgewektheid te volgen, dan waarmede een snoek een nieuwen koers inslaat als hij aan den haak zit.

PINKHOF.

INGEZONDEN.

ONZE MAATSCHAPPIJ.

I.

In de verschillende ingezonden stukken der laatste weken heeft mij in het bijzonder getroffen, dat vele schrijvers het voorstellen, alsof onze Maatschappij thans in buitengewone moeilijkheden zit. Prof. BURGER schrijft, „dat de ideale toestand — de vakbeweging in de Maatschappij en onder het hoofdbestuur — een vervlogen droom is”, terwijl de voorstellen van het hoofdbestuur 1917, die thans met onbelangrijke wijzigingen zijn aangenomen, juist van ditzelfde standpunt uitgingen. Dr. DE JAGER schrijft, „dat wij in het moeras zitten en er slechts uit kunnen komen door de vakbeweging buiten de Maatschappij te brengen”, terwijl toch de meerderheid duidelijk als haar meening heeft uitgesproken, dat zij er zelfs wel iets voor over heeft om de vakactie der specialisten binnens de Maatschappij te houden. Dr. VAN DER TAK schrijft, „dat de genomen besluiten de zoozeer verlangde rust en vrede in onze Maatschappij niet hebben gebracht”, en zelfs dr. OOSTERBAAN, wien ik gaarne hulde toebreng om de kalme en degelijke wijze, waarop hij de meening van de heeren BURGER en KOUWER be trijdt, schrijft, „dat onze Maatschappij een moeilijken tijd doorleeft en het vinden van een uitweg nauwgezet overleg eischt”.

Nu de uitslag van het referendum inzake de statutenwijziging is geweest, dat de besluiten der buitengewone algemeene vergadering van December 1918 met een voor een referendum zeer groot stemmencijfer zijn bekrachtigd, kan er geen sprake van zijn, dat onze Maatschappij in een impasse is gekomen. Het rumoer, dat gemaakt wordt in het *Tijdschrift* en in circulaires, is slechts het gevolg van het optreden van een minderheid, die zich bij de besluiten der overgrootste meerderheid niet wil neerleggen, die niet, zooals dr. SIKKEL voorstelt, daarmede eens een proef van eenige jaren wil nemen en die onmiddellijk pogingen in het werk stelt om alles weer ongedaan te maken. Prof. KOUWER twijfelt er aan of de besluiten in volle bezonnenheid zijn genomen en dr. VAN DER TAK spreekt zelfs van een toevallige meerderheid, omdat de buitengewone algemeene vergadering in Mei 1918 soortgelijke voorstellen met overweldigende meerderheid zou hebben verworpen. Hiertegenover zou ik gaarne opmerken, dat de buitengewone

algemeene vergadering van Mei 1918 het hoofdbeginsel van deze voorstellen, zijnde de vorming van vakorganisaties binnen de Maatschappij, ook met zeer groote meerderheid heeft aangenomen. Deze vergadering had echter niet voorzien, dat het niet toekennen van het recht om stem in het hoofdbestuur uit te brengen en om, onder goedkeuring van het hoofdbestuur, bindende besluiten te nemen, tot het intrekken der voorstellen en tot het uittreden van een aantal specialisten uit onze Maatschappij zou leiden. De algemeene vergadering, in Juli 1918 gehouden, toonde door het aannemen van de motie-Rotterdam reeds, dat zij bereid was ook op deze punten toe te geven, teneinde de specialisten en de geheele vakactie binnen de Maatschappij te houden. De buitengewone algemeene vergadering van December 1918 en het referendum hebben een en ander tot een afgedane zaak gemaakt. Zoo ooit, dan kan men in dit geval wel zeggen, dat na rijp beraad en dus in volle bezonnenheid en niet door een toevallige meerderheid een besluit is genomen.

Mij moet nog iets van het hart tegenover de opmerking van prof. KOUWER, dat wij nu zullen krijgen „twee overheerschende vakorganisaties naast elkander, overheerschend in hoofdbestuur, in dagelijksch bestuur en in de Maatschappij”, waarbij het wordt voorgesteld, alsof het ideale streven onzer Maatschappij daardoor verloren gaat. Het is bekend, dat het hoofdbestuur 1917 niet heeft voorgesteld de vertegenwoordigers der huisartsen tot lid van het hoofdbestuur te maken, maar hun slechts stem te geven bij zaken, die de belangen hunner organisatie treffen, en dat C. V. en C. O. zich daarmede hadden vereenigd, maar dat juist het hoofdbestuur 1918 er op heeft aangedrongen, dat de vertegenwoordigers der vakorganisaties de volle verantwoordelijkheid van het hoofdbestuurslidmaatschap zouden dragen. Niemand zal toch in ernst bezwaar er tegen kunnen maken, dat een groote invloed bij de bespreking der vakbelangen wordt uitgeoefend door de personen, die door de belanghebbenden zelf daarvoor worden aangewezen, en daar zij nog slechts drie van de vijftien stemmen in het hoofdbestuur uitmaken, zullen zij dien invloed moeten uitoefenen meer door hun kennis van zaken dan door hun stem. Zonder twijfel zullen zij door den arbeid dien zij buiten het hoofdbestuur verrichten, de taak van het hoofdbestuur veel gemakkelijker maken, indien dit begrijpt, dat het met deze vertegenwoordigers niet moet strijden om de macht. En waar het andere belangen dan de belangen van een groep betreft, zal men den vertegenwoordigers der organisatie toch niet willen verwijten, dat hun aanwezigheid in het hoofdbestuur leiden moet tot vernietiging van het ideale streven onzer Maatschappij. Ik kan mij niet voorstellen, dat iemand, dien ik overigens zoozeer hoogacht, bedoeld heeft te schrijven, dat de personen, die door de genomen besluiten in het hoofdbestuur zullen zitting nemen, ook al het overige werk van het hoofdbestuur naar beneden zullen halen. Ziekteverzekeringszaken en plaatselijke ziekenfondszaken kunnen nu eenmaal door de artsen individueel niet behandeld worden; organisaties en personen, die namens deze organisaties optreden, zijn daarbij onmisbaar. Men stelle zich toch in de toekomst de moreele gevolgen van ongebreidelde concurrentie onder de artsen en van blinde individueele onderwerping aan de door andere belanghebbenden gestelde voorwaarden eens voor en men vrage zich eens af, of de geneeskundige verzorging van de bevolking daarmede gebaat zou zijn. Grievend is het voor de personen, die meer werk voor hun vakgenooten doen, dan zelfs een hoofdbestuurslid kan bevroeden, steeds verwijten te hooren, alsof hun arbeid van zóó laag gehalte is, dat het maar buiten de Maatschappij moet worden verricht. Grievend is het voor hen te vernemen, dat het ideale werk der anderen er onder lijdt en dat hun eigenlijk geen stem in het hoofdbestuur mag worden gegeven. Is het prof. KOUWER c. s. dan niet duidelijk, dat huisartsen en specialisten zich binnen de Maatschappij willen organiseren en zich schikken onder de besluiten van algemeene vergadering en hoofdbestuur, juist omdat zij overtuigd zijn, dat wat zij willen billijk en goed is en door al hun vakgenooten zal worden goedgekeurd?

Dordrecht, 1 Maart 1919.

A. C. VAN BRUGGEN,

De pennestrijd, die loskomt naar aanleiding van de jongste gebeurtenissen in onze Maatschappij, heeft, tot nog toe althans, een literatuur opgeleverd, die men niet zonder genoegen volgt. Ik erken, dat mij persoonlijk de ernstige bestrijding der splitsing buitengewoon veel genoegen doet. Dit wordt zelfs niet vergald door de duwen en stooten, die mij zelf of mijn tegenstanders ten deel vallen! Verwijt bijv. de heer SCHNITZLER mij het woord „onbehoorlijk”, in de Utrechtsche vergadering aan een afgevaardigde toegevoegd, dan grijp ik welgemoed de gelegenheid aan om het te verbeteren: het ware juister geweest, te spreken van een groote onkiesheid tegenover den hoofdbestuurder-secretaris. Verwijt hij mij de beschuldiging van onbegrensd wantrouwen en egoïsme aan het adres der specialisten, die de ontstemming op hun geweten hebben, dan ben ik ook alweder dankbaar voor de aanleiding, mijn woorden te verduidelijken. Dit schijnt niet overbodig tegenover een groot deel der specialisten, dat tot de jongere garde behoort. De strijd tegen slechte ziekenfondsen is door de Maatschappij ter hand genomen in een tijd, toen het specialisme nog in zijn kinderschoenen stond. Hoe meer men zich verdiepte in het vraagstuk, des te duidelijker kwam ons de reuzetaak voor oogen, die de Maatschappij wachtte. Veel is er verbeterd sedert dien, naar het allermoeilijkste moet nog worden totstandgebracht: hoe ver zijn wij nog ervan verwijderd, dat aan de ziekenfondspatiënten een in alle opzichten werkelijk deugdelijke behandeling van inwendig-geneeskundigen aard kan worden verzekerd, en hoe weinig lijkt het nog er op, dat den ziekenfonds-huisarts een waarlijk voldoende positie kan worden gewaarborgd! Dat daarbij niet de meeste aandacht is geschonken aan de specialisten, spreekt wel van zelf. Wij wisten van hen, dat zij gaarne om niet het ruime arbeidsveld aanvaardden, dat de fondspraktijk hun aanbood, voor hen in zoo geheel anderen zin van waarde, dan voor den internist. Hoe weinig reden was er, ook voor de specialisten zelf, hun belangen op dezelfde lijn te plaatsen als die der huisartsen; voor dezen beteekent de fondspraktijk dikwijls het grootste deel van hun dagelijksch werk, zelfs van hun levenswerk, voor den specialist slechts een onderdeel, dat hen niet meer dan eenige uren per dag bezighoudt. Voor den internist een bezwaarlijk bestaan, niet bijster geschikt voor bevrediging van wetenschappelijken zin, voor den specialist juist het tegenovergestelde; voor den internist een in geldelijk opzicht matig geruststellende toekomst, voor den specialist alweder juist het omgekeerde. Dit gevoelde eigenlijk ieder en hiervan getuigde ook het optreden van de meeste specialisten bij de regeling van nieuwe ziekenfondstoestanden. Historisch is het best te verklaren, dat de verzorging van de belangen der specialisten tot later moest worden uitgesteld. Laat ons nu desnoods toegeven, dat dit uitstel misschien te lang heeft geduurd en dat daardoor de specialisten misschien reden hadden tot ongerustheid; nooit echter hebben de feiten hun het recht gegeven, de achterevolvende hoofdbesturen, noch de verschillende algemeene vergaderingen, te verdenken van opzettelijke verwaarloozing der belangen van specialisten ten gunste van die der huisartsen. Toch klinkt dit wantrouwen in hoofdbestuur en algemeene vergadering door, tot in den allerlaatsten tijd, in de actie der specialisten! Daarbij hebben zij klaarblijkelijk nooit er aan gedacht, hoezeer hun optreden de hervorming der ziekenfondsen belemmert, omdat het, door het opdrijven der kosten, voor onafzienbaren tijd onmogelijk maakt, de ziekenverpleging der fondspatiënten op behoorlijk peil te brengen en het aantal patiënten, aan ieder huisarts te veroorloven, in die mate te verminderen, dat de geneeskundige behandeling eindelijk tot haar recht kome. Dit gemis aan altruïsme mag ik zonder twijfel als egoïsme aanwijzen.

Evenmin kan mij ontstemmen, wat in de laatste nummers van het *Tijdschrift* aan het tegenwoordige hoofdbestuur wordt verweten. Iedere neiging om de uitvoering van de besluiten der algemeene vergadering te vertragen, is het hoofdbestuur ten eenen male vreemd. Het is zich de kortstondigheid van zijn bestaan volkomen bewust. Niettemin gevoelt het zich gedurende dezen korten tijd aansprakelijk voor zijn ambt en verplicht tot datgene, wat ernstige overtuiging als plicht oplegt. Zonder den